

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput I. SS. Martyrum passio et sepulturæ locus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

AUCTORE ANONYMO.

delibatarum sent. 4, quæ est de intemporalis scientia Dei. Vide S. Aug. Epist. 158 ad Marcellinum.

c Hermannus Contractus, et Lambertus Schafnaburgensis, quibuscum loquitur hic anonymus, mundi ætates ita partiuntur: fluxit prima a creatione mundi usque ad Noe: inde secunda usque ad Abraham: tertia ab Abraham usque ad David: quarta a David usque ad transmigrationem Babylonis: quinta a transmigratione Babylonis usque ad aduentum Domini: sexta, quæ nunc agitur, ætas: Aliorum vero alia partitio est.

d Cham patrem non denudavit, sed denudatum invenit.

e Num forte alludit ad hæc Isaia verba cap. 65 v 13 Ubi est zelus tuus et fortitudo tua?

f Psalm. 67 v 2.

g Sem idem valet ac Nomen seu Nominatus: Japhet idem ac Dilatio: hinc Noe Gen. cap. 9 v 27: Dilatet Deus Japhet, et habitet in tabernaculis Sem etc.

CAPUT I.

SS. Martyrum passio et sepultura locus.

Maximiano in Christianos effervescente.

B a Socisque

b

c

d

e

f

g SS. Tyrsus et Socii MM.,

h

i

divina disponente providentia.

k

l

Cum igitur inevitabilis divinæ dispositionis ordo deposceret, ut et ardor malitiæ, qui fuit in infidelibus, Maximiano et Diocletiano, a diabolo succensus efferveresceret, et amor justitiæ, qui fuit in sanctis Secundo a, Tyrso Mauritio Sociorumque ipsorum, flagrans ex lampade caritatis divinæ innotesceret juxta illud Psalmistæ: Consumetur nequitia peccatorum et diriges justum b, hoc est, ut peccator peccaret adhuc, et justus justificaretur adhuc c, evocatur a Maximiano, cognomento Herculio, cæsare primum, postea Augusto, Orientalis regionis legio. Quæ juxta legem militiæ Romanæ conscripta armisque militaribus instructa ab imperatore Romano Diocletiano ad vires hostium Romanorum conterendas est transmissa d. Prælati sunt autem huic legioni duces, quorum vocabula ad nostram noticiam duo devenerunt, unus Tyrsus, alter Secundus vocatus. Nomen vero primipilarii legionis ejusdem, sicut a nostris antecessoribus accepimus, erat Mauritius e, erant revera in legione illa alii quoque duces exercitus, ac principes f, pro quorum et nominum et meritorum oblivione antecessorum nostrorum negligentiam incusamus, quorum tamen diligentiam commendamus, pro eis litterularum documentis, quæ de eorumdem Sanctorum meritis aut plumbeis, aut marmoreis tabulis, aut vetustissimis schedulis inscripta reperimus g.

2 Hoc nempe in plumbea tabula, prope corpora eorumdem Martyrum in crypta sancti patris nostri Paulini terræ altius infossa, conscriptum reperimus, quod unus ex præfate legionis ducibus, Tyrsus videlicet cum suis plurimis Sociis et militibus in urbem Trevericam deveniret, cum suis commilitones, signifero legionis Mauritio adhaerentes, idolorum culturæ adquiescere nolentes, juxta Alpium infima ab imperatore Maximiano trucidatos esse, audiret h. Quare vero hunc potissimum locum cætus ille Sociorum passioni suæ prospexerit, prima quidem ratio occurrit prædestinationis divinæ inevitabilis dispositio, quæ sicut absque tempore et loco continet omnia, ita temporibus et locis singulis congruentia distribuit negotia i.

3 Sic nempe inter alia inestimabilia Bethlehem Nativitati, Jerusalem suæ prævidit Deus et Homo Passioni. Deinde non absque ratione possumus et illud ex hac re conjicere, quod beatus Marcellus, Romanæ Sedis eodem tempore episcopus, inter alia militiæ Christianæ, qua, illis consilium ejus in urbe Roma quærentibus k, seseque ab episcopo Hierosolimitano ad fidem Christi per baptismum initiatos l esse confitentibus contulit armamenta; hæc quoque necessitati eorum salubria providerit munimenta, ut, quia contra Galliarum Christianos bellum suscipere cogebantur, ipsi Christianitatis

nomen in hoc venerentur, quo se Galliarum D principibus m conjungentes et cum eis crucem Domini per patientiam mortis suscipientes, adacto hoc modo Sociorum numero, cumulata sibi passionum præmia acquirerent.

4 Possent et aliæ convenientes et aptæ ex hac re fieri conjecturæ, sed præstat interea loci nomen Domini benedicere ac laudare, cujus inestimabile consilium sapientiæ in benedicta Sociorum istorum ad hunc perventione, et benedicenda semper passione, ibidem constat completum esse. Venerunt namque in urbem Trevericam, non nisi per ordinationem divinam: unde ab ejusdem civitatis Christianissimis principibus, Christianitatis et pacis signa in ipsis cognoscentibus, Christianiter et amice, hospitaliter et honeste, summa, quæ in Domino est, ordinante hoc charitate, recepti sunt n.

5 His quippe principibus dum causam suæ ab Oriente professionis, suæque ad hunc locum perventionis flebiliter retulissent, eorumque consilium simul et auxilium humiliter postulavissent, flagranti adeo Sancti Spiritus ardore corda omnium et civium et hospitum in Dei amore succensa sunt, ut ad mortis magis pro Christi amore susceptionem, quam ad idolorum venerationem, et Christianorum oppugnationem se præbere, invicem exhortarentur. Verumtamen non est dubitabile, quin, si juncti Trevericis Thebani materialibus armis contendere vellent, præfati illius Romanorum Rictiovari potentia resistere et etiam prævalere satis possent o, præsertim cum ipsum Romanorum imperatorem cæsarem cum omnibus, quas habere potuit, militum copiis a solis civibus Trevericis diu multumque fatigatum fuisse, in Romanis ac Gallicis legamus historiis p. Hæc hæc hactenus.

6 Vix dum igitur sanctæ exhortationis armis se invicem munierant, cum ecce Rictiovarus, Romanæ, ut ita dicam, iniquitatis præfectus a præfato Maximiano transmissus, Trevirorum urbem cum suis iniquissimis satellitibus intravit, qui vocatos ad se imprimis, quorum causa præcipue venerat, Thebææ legionis Christianos, interrogavit, utrum et ipsi Romanorum Deos adorare, eorumque detractores armis vellent subjugare q? Cui dum dux Legionis præfate Tyrsus responderet, se suosque omnes et Socios et Milites pro Christi amore, ejusque et religionis observatione malle mori, quam hujusmodi sacrilegio pollui: quid ipse diceret, nescimus, sed quid faceret, scimus. Nam sicut felicissimæ memoriæ homines, quorum in æternum benedictæ sunt anime, notaverunt r, in plumbea videlicet tabula, quam in crypta sanctissimi Trevirorum episcopi inventam esse s, prædiximus, prima die funesti ingressus ipsis in hanc urbem, quæ erat quarto Nonas Octobris, occidit Tyrsum cum suis Sociis.

7 Sequenti autem die Rictiovarus Palmatium consulens et patricium cum aliis principibus ejusdem civitatis t occidit, quorum nomina pro rerum multitudine satis paucissima ibidem sunt inventa: plurima quippe in hac urbe, sicut in Romana civitate, dignitatum quoque vocabula fuerunt: non enim propter solam ædificiorum æqualitatem, sed etiam propter dignitatum æmulationem u hæc urbs secunda Roma est vocata. Ex his vero omnibus et hominum et dignitatum nominibus (quod absque mœrore non dicimus) non nisi tredecim nomina in plumbo x reperimus: de quibus unum ducis legionis Thebææ fuit vocabulum, qui Tyrsus vocatus, et in sinistro sancti Paulini latere versus Orientem collocatus in ipsa sui positione se ab Orientali plaga venisse quodammodo est testatus; in dextero autem sancti hujus Paulini corpus jacet sancti martyris Palmatii, consulis Trevericæ urbis et patritii: hic, dum parte sui dextera te respicit, o urbs Treverica, dextera ejus juvenina videntur tibi etiam hoc locationis modo esse porrecta y.

8 Ad caput vero memorati sæpius, memorandi frequentius, Paulini septem Senatorum corpora, quasi

m

Treviros veniunt.

n ubi benigni excepti,

E

o

p die 4 Octobris a Rictiovaro occiduntur.

q

r

F s

die vero postero S. Palmatii et Socii MM.,

t

u

x

y

A quasi totidem posita sunt candelabra, plus in domo Domini lucentia, quam septem cœli sidera, quorum situs ordinatio veneranda & non minimo misterio est celebranda: probat namque positio ista, caelestia illos fuisse animalia, dum quasi castrorum acies ordinata fuerunt; et sicut animalia cœli Ezechieli apparuerunt, alas alterius ad alterum contulerunt. Et tunc quidem a felicissimæ memoriæ Trevirorum archipræsule Felice, Sancti Spiritus gratia illi cooperante, ita conjuncta fuerunt; nunc autem *aa* manifesto * per misericordiam Dei prætiostissimo corporum ipsorum thesauro, dum crypta in honore ipsorum construeretur, ornatus ejusdem criptæ poscere videbatur, ut intermisso quindecim pedum spacio, ita ab invicem separarentur, ut dextera pars criptæ illius, quatuor ex ipsis, sinistra autem tria iterum conjuncta, sicut ante, corpora susciperet.

B 9 Sed isti septenarii numeri partes sacri misterii videntur non esse expertes: id ipsum namque beatitudinis aeternæ misterium, quod numeri hujus summa, divinæ et humanæ sapientiæ testantibus auctoribus, nobis pollicetur, partes quoque summae hujus constitutivæ, ternarius scilicet et quaternarius, teste Virgilio *bb*, paganorum poetarum reverta doctissimo, continere videntur; qui cum perfectam et corporis et animæ beatitudinem, per hunc numerum significari vellet ostendere, ait in quodam loco: o terque quaterque beati. Sunt sane et alia numeri hujus, quæ longe est revolvenda, mysteria; quæ si divina misericordia in nostra miseria per istorum merita Sanctorum compleri perfererit, iste Sanctorum septenarius numerus ab omni nos corporis et animæ inquinamento purgare sufficere solus.

C 10 Habentur tamen in eadem cripta alia quoque quatuor sanctorum martyrum corpora, ad quorum et nomina et merita demonstranda, non alia melius, quam eadem, quæ in plumbo sunt, verba ponemus, hæc sunt autem festivæ memoriæ verba, quæ ibi sunt insculpta: Ad pedes Sancti Paulini altrinsecus positi sunt quatuor Viri genere et virtute clarissimi; qui licet tempore pacis occulte Christum colebant, tempore tamen persecutionis aperte adeo fidem Christianorum defendebant, adeo ipsi Rictiovaro in faciem resistebant, quod eos quasi exemplum aliorum diversis tormentorum generibus multum afflictos, tandem in præsentia sua fecit decollari. Alter ergo duorum, versus Austrum positum, interior scilicet, Hormista, exterior vero Papirius vocatur, alter vero eorum, quorum latera Aquilonem respiciunt, interior item Constans, exterior Jovianus vocatur.

C 11 Pauca itaque, ut diximus, pro rerum multitudine, parva pro rerum magnitudine, sunt hæc verba, quæ divina prospiciens ex alto misericordia nostris temporibus conservavit, nobisque peccatoribus nostris absconsa melioribus occulto aliquo pietatis consilio revelavit *cc*. Ceterum significantia mysteriorum, in his, quamvis paucis, verbis sonantium, adeo est fortis et valida, ut, si quis scribendi ingenio æquali cum sancto Gregorio hoc tempore polleret, vix digne passionum merita et virtutum ipsorum insignia describere valeret, nedum nostri tenuitas ingenii ad eorum, et idoneam descriptionem et dignam gratiarum Deo actionem, pro eorum divinitus nobiscum celebrata revelatione sufficere deberet. Quapropter melius de his silentium esse putamus, quam, cum pro magnitudine rerum parum inde dicamus, res magnas parvis scribendi modis extenuare pergamus: illud vero qualicumque scribendi modulo posteritati transmittere debemus necessario, quali divinæ prædestinationis ordinatione hæc Sanctorum latificati simul manifestatione.

ANNOTATA.

a Secundus e numero Martyrum Trevirensium non fuit. Vide num. 114. S. Bonifacius per interpolationem in Ms. nostrum S. Maximini intrusus vide-

tur: nec enim legitur in Actis ab Honthemio editis, neque, cum scripta sunt Acta, Treviris cognitum fuisse videtur.

b Psalm. 7 v 10.

c Respicit illud Apoc. 22 v 11. Qui nocet, noceat adhuc, et qui in sordibus est, sordescat adhuc: et qui justus est, justificetur adhuc: et sanctus sanctificetur adhuc.

d Hos Romanorum hostes, quidam Bagaudas, quidam Carausium, alii tumultuantes Gallos fuisse, opinantur: res pendet a tempore, quo Martyres Thebæi cæsi fuerunt, quod incertum est: equidem expeditionem aliquam Maximianum molitum esse, cum illos neci dedit, ex Eucherio videtur consequi. Vide num. 100.

e Illius Acta illustrata sunt ad diem 22 Septembris.

f Cum Duces exercitus nominat, centuriones, ordinumve ductores intellige. De S. Bonifacio consule Appendicem.

g Habes monumenta, unde Martyrum suorum notitiam sæculo XI Trevirenses hauserunt. De tabula plumbea et marmorea actum est §§ 2, 3, 6. Schedulas vetustissimas vocat anonymus, quæ invasioni Normannicæ superstites fuisse; at quales fuerint, ejusque ætatis, nusquam clare edicit. Fuerint forte Hymnus S. Paulini, Acta SS. Fusciani et Victorici, quorum meminuit cap. 2.

h Itaque secundum anonymum, in Gallias jam perrenerat Tyrus, cum Maurilius Agauni occubuit; probabile autem est, eo a Maximiano fuisse præmissum, ut num. 5 dixi; atque adeo non est, cur Tyrus a signis profugisse, dicendus sit.

i Si causa quaeritur, cur in Gallias venerint Tyrus et ejus Socii, certum est, id factum non esse absque dispositione divina: sed alia, eaque magis determinata quaeritur. Haud vero improbabilis ea est, quod illuc a Maximiano, partim ad tutandos Romani imperii fines, partim ad persequendos Christianos, missi essent. Nam, ut ait S. Eucherius, Maximianus impietatem suam ad extinguendum Christianitatis nomen armaverat. Si qui tunc Dei veri cultum profiteri audebant, sparsis usqueaque militum turmis, vel ad supplicia, vel ad necem rapiabantur: ac, velut vacatione barbaris gentibus data, prorsus in religionem arma commoverat. Hanc causam num. seq. ex parte tangit anonymus.

k Martyres Thebæos Romanum Pontificem adisse, recentiorum tantum assertio est, nullo antiquitatis testimonio fulta; neque in Eucherio quidquam hujusmodi occurrit: perinde igitur est sive Cajus, sive Marcellus, sive alius quisquam Romanam Sedem occupavit. Alibi legitur Marcellinus.

l Nihil solidior est ista assertio, quam præcedens. Anonymo hic et Scheckmanno non convenit: hic enim Thebæos a Zabda, Hierosolymitano episcopo, Christi militiam didicisse, seu fidei Christianæ rudimenta hausisse, sed a Marcellino, Romano Pontifice, baptismum consecutos scribit. Sedit Hierosolymis Hymenæus ab anno 266 ad 298. Dein Zabdas usque ad annum 502. Non potest igitur huic Thebæorum conversio tribui, si Tyrus, ut Scheckmannus seu Eneus ait, anno 291 occisus fuerit.

m Viros consulares et senatores intelligit.

n Generalis nimium hæc expressio est: innuit enim, non solum Trevirenses optimates plerosque, sed et omnem pene civitatem Christianis sacris ea tempestate fuisse addictam; quod quidem quantopere a temporum illorum Treviris conditione abhorreat, dictum est num. 112.

o Quis non videat, Christianorum Treviris degentium numerum, ac Trevirensium vires hic denuo supra fidem extolli?

p Indutionarius, Trevirensium princeps, sub Julio Cæsare bellum cum Romanis gessit, quo per Labienum victo occisusque, adversus Romanos Treviri bellum renovarunt, ut in illos Cæsar ipse proficisci decreverit; sed Labienus copiis a Cæsare auctus, victisque iterum stratagemate Treviris, paucis post diebus illorum civitatem recepit; quæ fuscus explicat

AUCTORE
ANONYMO.

cat Cæsar ipse Commentariorum suorum de bello Gallico lib. v et vi.

q Duo igitur in mandatis habuerunt, alterum, ut idolis sacrificarent, alterum, ut Christianos persecuerentur; sed exsequi utrumque detrectarunt. Idem prorsus S. Eucherius de Martyribus Agaunensibus tradit. Ad sacrificandum idolis coactos fuisse, ex his Eucherii verbis colligitur: Ubi vero ad Thebæos denuntiatio iterata pervenit, cognitumque ab eis est, injungi sibi rursus executiones profanas, vociferatio passim ac tumultus in castris exoritur, affirmantium, numquam se ulli in hæc tam sacrilega ministeria cessuros. Idolorum profana semper se detestatos, Christianis se imbutos sacris, et divinæ religionis cultu institutos, unum sanctæ Trinitatis Deum colere, extrema experiri satius esse, quam adversum Christianam fidem venire. Ad Christianorum quoque perniciem fuisse compulsos, Eucherius loco non uno affirmat. Primum ita scribit: Itaque cum hi, sicut et ceteri militum, ad pertrahendam Christianorum multitudinem destinarentur, soli crudelitatis ministerium detrectare ausi sunt, atque hujus præceptis se obtemperaturos negant. Tum sic: Redintegratisque mandatis edicit (Maximianus) ut reliqui in persecutionem Christianorum cogantur. Nihil igitur in his anonymi

B verbis occurrit, quod merito reprehendas.

r Probabilis anno 882. Vide § 2.

s Anno 1074 vel potius seq.

t De illis agetur ad diem 3 Octobris, quo occisi sunt et notantur in Martyrologio Romano.

u Non senatus modo Trevis ad imitationem Romanæ curiæ, sed variorum imperatorum et Maximiani sedes fuit. Trevirum Romæ comparat Ausonius in Mosella v 581 et seqq.

Salve, magne parens frugumque virumque, Mossella,

Te clari proceres, te bello exercita pubes,

Æmula te Latiae decorat facundia linguae.

Quin etiam mores et lætum fronte serena

Ingenium natura tuis concessit alumnis

Nec sola antiquos ostentat Roma Catones.

Exstant etiam apud Broverum ipsius senatus Romani ad Trevirensem litteræ, quas apud illum videre est ad annum Christi 276 num. 61.

x Singulorum nomina dantur infra ad calcem cap. 2.

y Merus ingenii lusus est, quæ hic de situ Thirsi affert: revera enim latere suo respicit Aquilonem, sicut Palmatus Austrum: quod et infra (num. 10) ponit author de quatuor Martyribus altrinsecus ad pedes S. Paulini quiescentibus. Honthemius in Annotatis hic.

C z De Martyrum situ in S. Paulini crypta, vide num. 117.

aa Scripsit igitur anonymus circa annum 1072, quo crypta dilatata fuit.

bb Æneid. lib. 1 v, 98.

cc Patet ex contextu hoc, et mox subjunctis, ante annum 1071 et citra revelationem divinam nihil humana traditione de hoc thesauro Trevis notum fuisse. Ita Honthemius cit.: notus tamen fuit ante Normannorum irruptionem anni 882.

CAPUT II.

Sanctorum Martyrum inventio.

Canonici
S. Paulini,
SS. Gentiani
et Fusciani
Actis,

a

b

c

d

Erant nempe in illa sancti Paulini canonicorum congregatione a fratres aliqui sanctæ religionis studio venerabiliter accensi b: hi ergo dum inter alia pietatis opera sacræ scripturæ legendi paginam c operam non minimam præberent, solebant frequentius corporis et mentis aspectibus illa representare, quæ videbantur ad honorem ecclesiæ Trevericæ, matris scilicet suæ, spectare; illius forsitan, quin immo revera non immemores præcepti, quod ait: Honora patrem tuam et matrem d, et aliorum, ad hunc modum justam conversationem suadentium. Inter multimoda itaque loci hujus præconia, Passio

sanctorum martyrum Gentiani et Victorici frequentius eis occurrebat, quæ quotiens auribus eorum corporeis innumerabilem Christianorum stragem in urbe Treverica a Rictiovaro factam insonuit, totiens cor eorum mœrore simul et gaudio contremuit: mœrore quidem propter ignotum tantum tamque preciosum sanctorum corporum thesaurum: gaudio autem propter rerum veritatem, quam per tantam scripturæ sacræ didicerant auctoritatem. Referebat enim istorum Passio Sanctorum, quod, ingresso Trevirum Rictiovaro, tanta ab eo sit facta ibi Sanctorum sanguinis effusio, ut rivi cruoris aquæ, juxta quam occisi sunt, permixti, et in Mussellam deducti, eam in suum colorem converterent, ut, naturali claritate remota, peregrino magis, quam proprio, colore ruberet. Ubi et sequitur. Inhumatis etiam tum Sanctorum corporibus unda præbebat tumulum, quo, redintegrata compage membrorum, futuro ea repræsentaret judicio. In hac ergo positi mentis anxietate, indictis sibi aliquando biduanis, aliquando triduanis, jejuniorum disciplinis, a divina postulabant pietate, ut aliquid tam sancti depositi indicium eis monstrare dignaretur, per quod benedictum nomen ejus a sæculo in sæculum benediceretur, ac laudaretur.

15 Ut ergo promissio Dei immota permaneret, quæ dicit: Ubi duo aut tres congregati fuerint in nomine meo, in medio eorum sum f (tres quippe intentionis hujus fratres fuerunt) auxilium Dei sibi ad hanc intentionem præberi, cito senserunt: prius enim, quam triduanum jejunium tertia vice complevisset, misit eis Deus in adiutorium quandam sanctæ conversationis laicum, nomine Folbertum, privatum eundem visu oculorum, quem unus ex tribus præfatis fratribus, Cuono videlicet, custos monasterii sancti Paulini, studio sanctæ hospitalitatis, in domum suam recipiens, sufficienti ac placita illi officiositate sustentabat: hujus autem cibus vespertinus erat panis perparvus, mediæ palmæ non vincens in latitudine, duas partes farinæ, tertiam partem habens ex cinere, cum aliquo genere herbarum, aut crudarum, aut non bene coctarum, et insalsarum, cum haustu etiam aquæ minimæ mensuræ, certe neque modulum suum excessuræ.

14 Tali vero adjutorii divini consolatione non modicum lætificati, et ad speranda potiora Dei munera nimirum animati, huic fratri consilium, quod de hac re conceperant, manifestabant, ejusque devotionis impensius studium sibi ad hanc rem suppeditari postulabant. Ad ille, ut erat paratus ad omnia virium suarum supplementa omnibus præbenda, juxta illud videlicet Doctoris gentium exemplum, quando dixit, se omnibus omnia factum fuisse g, solitum jejunandi modum hac de causa adeo intendebat, quod per continuum tunc triduum nullum penitus corporis alimentum suscipiebat; sed interdum omnibus urbis hujus monasteriis, nudis, ut solitus erat incedere, pedibus perlustrans, noctes eorundem dierum in monasterio sæpe dicti patris Paulini pervigil in oratione ducebat. Unde factum est, ut in tertia nocte post primum, sicut ipse nobis referebat h, galli cantum, dum, facie lacrymis ubertim perfusa, intente, et quasi cum aliqua, ut ait, precum importunitate Dominum interpellaret, in mentis extasi subito correptus, se in aliquo quasi subterraneo monasterio, spatioso multum i, et pulchro, stare putaret.

15 Ubi, dum multitudinem, quam dinumerare non poterat k, occisorum, diversas membrorum truncationes ostendentium, deambulanti oculis mentis videret, collectis per aliquod tempus animi, quas amiserat, viribus, quibusdam eorum, velut ad hoc tantum, ut ab eo interrogarentur, se illi offerentibus, dixit: Qui estis vos, domini, aut a quo fuistis trucidati? Cui unus, qui senior inter eos apparuit, respondit: Nos fugimus huc paganorum persecutiones, et ab ipsis ad penas requisiti, istas, quas vides, suscepimus passiones l: nec pluribus ab eo verbis auditis, in priorem statum rediit sobriæ mentis:

et Folberti
cujusdam

f

E

visio, e

g

F

h

i

ad Martyrum
perquisitionem
animantur,

k

l